

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 866/2014-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 20. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti KOVOPROJEKT Bratislava, a. s., Ružová dolina 6, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Lászlóom Lengyelom, Ružová dolina 6, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 221/2014 a jeho uznesením z 29. apríla 2014, za účasti Krajského súdu v Bratislave, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti KOVOPROJEKT Bratislava, a. s., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 221/2014 a jeho uznesením z 29. apríla 2014 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 221/2014 z 29. apríla 2014 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** obchodnej spoločnosti KOVOPROJEKT Bratislava, a. s., uhradiť trovy konania v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur

a osem centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Lászlóa Lengyela, Ružová dolina 6, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júna 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti KOVOPROJEKT Bratislava, a. s., Ružová dolina 6, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 221/2014 a jeho uznesením z 29. apríla 2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“ alebo „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal Okresnému súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) žalobu o určenie vlastníckeho práva k špecifikovanému pozemku proti V. S. (ďalej len „žalovaný“). Svoju žalobu odôvodnil tým, že bol založený zakladateľskou listinou z 15. apríla 1992 jediným zakladateľom Fondom národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „Fond“). Predmetom nepeňažného vkladu Fondu do základného imania sťažovateľa mal byť aj predmetný pozemok, ktorý bol odovzdaný sťažovateľovi 1. mája 1992, vlastnícke právo sťažovateľa bolo do katastra nehnuteľností zapísané 19. apríla 1993. Vzhľadom na to, že tento stav trvá viac ako desať rokov, sťažovateľ zastáva právny názor, že vlastníkom predmetného pozemku sa stal 1. mája 2002 vydržaním.

V napadnutom konaní sťažovateľ podal aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia a navrhol, aby okresný súd uložil žalovanému povinnosť zdržať sa prevodu pozemku, ktorý je predmetom sporu. Svoj návrh odôvodnil tým, že pozemok, ktorý je predmetom napadnutého konania, je aj predmetom exekúcie, pričom súdny exekútor vydal

upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie predajom tohto pozemku, ako aj exekučný príkaz na vykonanie exekúcie jeho predajom. Vykonanie exekúcie by podľa sťažovateľa vyvolalo nevratný právny stav, navrátenie do predošlého stavu je v exekúcii vylúčené, preto by rozhodnutie súdu bolo v napadnutom konaní bezvýznamné. Podľa sťažovateľa jediným dostupným právnym nástrojom pre neho je predbežné opatrenie, pretože nie je účastníkom exekučného konania.

Okresný súd návrhu sťažovateľa vyhovel a uznesením č. k. 5 C 61/2012-234 z 28. marca 2014 nariadil predbežné opatrenie, ktorým žalovanému uložil povinnosť zdržať sa prevodu vlastníckeho práva k špecifikovanému pozemku do právoplatného skončenia napadnutého konania.

Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 4 Co 221/2014-251 z 29. apríla 2014 tak, že uznesenie okresného súdu zmenil a návrh sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie krajského súdu nie je riadne odôvodnené, krajský súd „*neprihliadol na písomné vyjadrenie... zo dňa 08. 01. 2013 a na jeho prílohy, na písomné dôkazy, ktoré... predložil v prílohe svojej žaloby a v prílohe svojho písomného podania zo dňa 10. 06. 2013 a ani na písomné vyjadrenie... zo dňa 28. 04. 2014 k odvolaniu žalovaného*“.

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na obsah svojho podania z 8. januára 2013, v ktorom mal vyvrátiť tvrdenia žalovaného, že sťažovateľ nebol oprávneným držiteľom predmetného pozemku po celú vydržaciú dobu, a tiež tvrdenie, že žalovaný sa už v inom súdnom konaní domáhal vydania predmetného pozemku. V tejto súvislosti uvádza:

«Vloženie predmetného pozemku do majetku (základného imania) sťažovateľa, ako nadobúdacieho titulu vlastníckeho práva sťažovateľa k nemu, jeho odovzdanie sťažovateľovi a vklad vlastníckeho práva sťažovateľa do katastra nehnuteľností, dostatočne opodstatňujú

vnútorné presvedčenie sťažovateľa, že sa stal vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Teda niet pochyb, že sťažovateľ sa stal oprávneným držiteľom predmetnej nehnuteľnosti.

Pred uplynutím vydržacej doby (t. j. do 02. 05. 2002) nebola držba predmetnej nehnuteľnosti prerušená a ani jej oprávnenosť nebola nijak spochybňovaná.

Žalovaný sa do uplynutia vydržacej doby nedomáhal vydanie predmetného pozemku. Naopak. V konaní pred Okresnom súde Bratislava II č. k. 16 C 37/95 a v odvolacích konaní pred Krajskom súde v Bratislave č. k. 13 Co 37/96 a 2 Co 46/03 (v ďalšom len „konanie o neplatnosti dražby“) robil také prejavy, ktoré sťažovateľa mohli v jeho dobromyseľnosti o tom, že mu predmetná nehnuteľnosť patrí, len utvrdiť.

V konaní o neplatnosti dražby sa žalovaný domáhal, aby súd predmetnú dražbu určil za neplatnú. Tvrdil, že jej predmetom mal byť aj predmetný pozemok. Pokiaľ predmetný pozemok do dražby nebol zahrnutý, trpí dražba ako právny úkon takou vadou, ktorá ho robí absolútne neplatným.

Žalovaný svoju žalobu svojím podaním zo dňa 25. 10. 1993 doplnil o ďalší petit, t. j. o uloženie povinnosti žalobcovi predať mu predmetný pozemok.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 27. 10. 1995, ktoré podal na okresnom súde Bratislava II v konaní č. k. 16 C 37/95 na s. 2 ako aj vo svojom odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 12. 12. 1997 spis. zn. 16 C 37/95-203 na s. 3 uvádza: „... s ohľadom na petit žaloby, ktorým žiadame, aby odvolací súd určil, že právny úkon dražby je neplatný a preto na navrhovateľa neprešlo vlastníctvo k vydržanej veci“.

Právny zástupca žalovaného v odvolacom konaní č. k. 13 Co 37/96 na pojednávaní pred Krajským súdom v Bratislave súde dňa 05. 06. 1996 dal do pozornosti odvolacieho súdu, že v danom prípade je uplatnený nárok podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, t. j. určovací návrh na vyslovenie neplatnosti úkonu dražby ako aj rozhodnutie o tom, že na žalovaného neprešlo vlastníctvo predmetnej nehnuteľnosti.»

Sťažovateľ ďalej poukazuje na obsah svojho podania z 28. apríla 2014, v ktorom argumentoval tým, že dosiaľ sa žiaden súd nezaoberal otázkou, či nadobudol vlastnícke

právo k predmetnému pozemku vydržaním. Hodnovernosť a správnosť údajov katastra môže vyvrátiť až právoplatné rozhodnutie súdu.

„Správnosť údajov katastra nehnuteľností, podľa ktorého výlučným vlastníkom predmetného pozemku je žalovaný, ešte nebola vyvrátená. Tento údaj musí rešpektovať a z neho vychádzať každý.

Nie je pravdou, že sťažovateľ oznámil Mestu M., že nie je vlastníkom predmetného pozemku a jeho vlastníkom je žalovaný. Nakoľko sťažovateľ ešte nemá právoplatné rozhodnutie súdu o tom, že je vlastníkom predmetného pozemku, oznámil Mestu M. iba skutočnosť, že podľa katastra nehnuteľností vlastníkom predmetného pozemku je žalovaný.

Vyššie uvedené argumenty odopreté relevantnými dôkazmi mali zásadný význam pre rozhodnutie o odvolaní žalovaného proti uzneseniu súdu prvého stupňa. Napriek tomu sa odvolací súd vo svojom rozhodnutí s nimi vôbec nezaoberal. Z tohto dôvodu uznesenie odvolacieho súdu je arbitrárne a nespĺňa požiadavky pre riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.“

Sťažovateľ poukazuje na znenie odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, pričom tvrdí, že z uvedeného odôvodnenia *„nie je možné zistiť, akým postupom k tomuto svojmu záveru odvolací súd dospel... Úplne chýba popis myšlienkového postupu a úvah o tom, ako k tomuto svojmu záveru odvolací súd dospel.“*

Postup krajského súdu pri odôvodnení napadnutého uznesenia je podľa sťažovateľa v rozpore s princípom rovnosti účastníkov, keďže *„tvrdenia jednej strany (žalovaného) boli jednostranne prevzaté, zatiaľ relevantné argumenty sťažovateľa... k posúdeniu rozhodujúcej otázky: či sťažovateľ dostatočne osvedčil svoj nárok, nie sú v ňom vôbec spomenuté a vyhodnotené. Odvolací súd postupoval takto napriek tomu, že tvrdenia žalovaného vôbec nevyplývajú z ním predložených dôkazov alebo nie sú podložené žiadnym dôkazom.“*

Sťažovateľ tiež poukazuje na rozhodnutia Okresného súdu Bratislava III, krajského súdu a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktoré uvádza krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, pričom v sťažnosti argumentuje:

„Z týchto rozhodnutí vyplýva jedine to, že sa žalovaný stal vlastníkom predmetného pozemku dňom 29. 11. 1991. Táto skutočnosť nevyklučuje tvrdenia sťažovateľa, podľa ktorého sa sťažovateľ stal z titulu vydržania vlastníkom predmetného pozemku dňom 01. 05. 2002.

Otázku, či sťažovateľ nadobudol k predmetnému pozemku vlastnícke právo vydržaním, ani jedno z týchto rozhodnutí nevyriešil, a to ani ako o predbežnú otázku.

Sťažovateľ zastáva názor, že súd poruší právo na spravodlivý proces aj vtedy, ak svoje rozhodnutie oprie iba o púhy odkaz na iné súdne rozhodnutia, a to bez toho, aby aspoň stručne naznačil, ako bola predmetná právna otázka vyriešená.

V predmetnom konaní (t. j. v konaní č. k. 5 C/61/2012 pred Okresným súdom Pezinok) sa sťažovateľ domáha určenia svojho vlastníckeho práva k predmetným pozemkom z titulu vydržania. Odvolací súd mal vo svojom uznesení aspoň stručne uviesť, ako bola otázka: či sťažovateľ nadobudol vlastnícke právo k predmetnému pozemku vyriešená (rozhodnutá) vyššie uvedenými rozhodnutiami súdov.“

Sťažovateľ tiež nesúhlasí s právnym záverom krajského súdu o tom, že neosvedčil reálnu hrozbu ujmy, ktorej by bolo možné predísť nariadením predbežného opatrenia, a tiež s výkladom a aplikáciou § 134 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. V tejto súvislosti poukazuje na závery najvyššieho súdu, ktoré uviedol vo svojich rozhodnutiach, pričom uvádza:

«Účelom a zmyslom ustanovenia § 134 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. je dať nástroj právnej ochrany osobe, ktorá nie je účastníkom exekučného konania ale vedie spor voči povinnému o určenie svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom exekúcie. Tento právna ochrana spočíva v zákaze predať nehnuteľnosť na dražbe v rámci exekúcie pred ukončením sporu o jej vlastníctve.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení zo dňa 13. 10. 2011 spis. zn. 3 M Cdo 20/2010... vyslovil záver, že žaloba o vylúčenie veci z exekúcie nebráni predaju tejto veci na dražbe exekútorom.

Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. 06. 2008 spis. zn. 4 MCdo 22/2007... „Zákaz vykonania exekúcie predajom nehnuteľností, pri splnení zákonom stanovených podmienok, je výnimkou z inak všeobecnej povinnosti súdneho exekútora vykonávať exekučnú činnosť. Táto výnimka musí byť formulovaná a aj vykladaná jednoznačne tak, aby nevznikali pochybnosti o tom, či tu je daná prekážka pre výkon exekučnej činnosti. Inak by totiž mohol byť zmarený účel vykonávania exekúcie. Tejto požiadavke zodpovedá doslovný jazykový výklad, podľa ktorého zákaz vykonania exekúcie predajom nehnuteľností možno spájať len s predbežným opatrením, ukladajúcim povinnému zdržať sa prevodu vlastníckeho práva, vydaným v konaní o určovacej žalobe, predmetom ktorej je určenie vlastníctva k exekvovanej veci“.

Z doslovného jazykového výkladu citovaného ustanovenia exekučného poriadku plyní, že zákaz uložený nariadeným predbežným opatrením platí bez ohľadne na to, kto realizuje predaj dotknutej nehnuteľnosti.

Z ustanovenia § 134 ods. 2 exekučného poriadku ani v spojení iným zákonným ustanovením nevyplýva žiadne časové obmedzenie a nie je možné vyvodiť z neho taký záver aký urobil odvolací súd, t. j. že toto ustanovenie „má na mysli nemožnosť výkonu exekúcie na majetok zastabilizovaný už pred začatím exekučného konania“.

Právne závery, ktoré odvolací súd z ustanovenia § 134 ods. 2 Exekučného poriadku vyvodil sú zjavne arbitrárne a logicky z neho ani nevyplývajú. Odvolací súd tak odchyľil od tohto ustanovenia, že zásadne poprel jeho účel, podstatu a zmysel.»

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné práva spoločnosti KOVOPROJEKT Bratislava a. s... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 04. 2014 spis. zn. 4 Co 221/2014-251 porušené boli.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave... zo dňa 29. 04. 2014 spis. zn. 4 Co 221/2014-251 sa zrušuje a vec Krajskému súdu v Bratislave vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľova na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ tiež navrhol, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu z 29. apríla 2014. Ústavný súd po predbežnom prerokovaní uznesením z 11. decembra 2014 prijal sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie, vyhovel návrhu sťažovateľa a odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu z 29. apríla 2014 do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu krajského súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu krajského súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a predseda krajského súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu krajského súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda krajského súdu sa k sťažnosti vyjadril v prípise sp. zn. Spr. 3664/14 z 12. januára 2015, v ktorom predložil stanovisko predsedníčky senátu „4Co“ krajského súdu:

„... predsedníčka senátu poukázala na to, že senát 4 Co v celom rozsahu zotrúva na dôvodoch ním vydaného uznesenia... Bližšie sa k veci... nevyjadrila, keďže sťažnosť sťažovateľa, vedená pod č. Rvp 7142/2014 zo dňa 12. 06. 2014, smeruje priamo proti Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky... a nie Krajskému súdu v Bratislave.“

Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu podal svoje stanovisko k vyjadreniu predsedu krajského súdu v podaní z 26. januára 2015, v ktorom uviedol:

„Sťažovateľka v plnom rozsahu trvá na svojej sťažnosti.

Sťažovateľka má za to, že námietka Krajského súdu v Bratislave, podľa ktorého sťažnosť sťažovateľky smeruje priamo proti Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, je neopodstatnená.

Na prvej strane sťažnosti sťažovateľky v označení odporcu došlo k zrejmej nesprávnosti... Zo skutkovej a právnej konkretizácie obsiahnutej v sťažnosti sťažovateľky je jednoznačné, že ide o postup Krajského súdu v Bratislave a o jeho uznesenie zo dňa 29. 04. 2014 spis. zn. 4 Co 221/2014-251.

V... svojom uznesení ústavný súd vyslovil, že sťažnosť sťažovateľky spĺňa ústavou a zákonom o ústavnom súde ustanovené predpoklady.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy) (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy) (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Z konštantnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02, II. ÚS 264/04, IV. ÚS 106/2010) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. To platí aj pre výklad a používanie procesnoprávných predpisov (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), ktoré upravujú aj konanie o nariadenie predbežného opatrenia.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

Podľa názoru ústavného súdu súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sa už odvolal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd síce zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, čo však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno podľa záverov Európskeho súdu pre ľudské práva posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

Európsky súd pre ľudské práva tiež uviedol, že súdy síce nie sú povinné poskytnúť podrobnú odpoveď na každú uplatnenú námietku (pozri Van de Hurk proti Holandsku z 19. 4. 1994, séria A, č. 288), ale z rozhodnutia musí byť zrejmé, že základným otázkam prípadu súd venoval pozornosť (pozri Boldea proti Rumunsku č. 19997/02, 2007).

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musia byť zrejmé dôvody, pre ktoré súd nariadil predbežné opatrenie (porovnaj § 74 ods. 1 a § 76 ods. 4 OSP), alebo dôvody, pre ktoré návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Ústavný súd môže podľa svojej stabilizovanej judikatúry (II. ÚS 398/2014, m. m. II. ÚS 415/08) zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (II. ÚS 398/2014, m. m. II. ÚS 415/08).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodíť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že krajský súd porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny tým, že zmenil uznesenie okresného súdu z 28. marca 2014 a jeho návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Sťažovateľ v prvom rade namieta, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu z 29. apríla 2014 nespĺňa požiadavky podľa § 157 ods. 2 OSP. Poukazuje na obsah svojho vyjadrenia z 8. januára 2013, vyjadrenia z 28. apríla 2014, rovnako tak na dôkazy, ktoré predložil so žalobou a s podaním z 10. júna 2013. Podľa sťažovateľa uvedené argumenty mali význam pre rozhodnutie krajského súdu o odvolaní – krajský súd sa k nim nijako nevyjadril a nezaoberal sa nimi. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nemožno takto zistiť, ako krajský súd dospel k svojim záverom.

Podľa sťažovateľa postup krajského súdu v napadnutom konaní a odôvodnenie napadnutého uznesenia sú v rozpore s princípom rovnosti účastníkov, pretože krajský súd prevzal tvrdenia jedného účastníka bez toho, aby ich tento podporil dôkazmi, a tvrdenia druhého účastníka podporené dôkazmi nijako nespomenul a nevyhodnotil.

Právny záver krajského súdu, že sťažovateľ dostatočne neosvedčil svoj nárok, nie je podľa sťažovateľa dostatočne odôvodnený a je v rozpore s písomnými dôkazmi. Z rozsudku Okresného súdu Bratislava III vo veci sp. zn. 8 C 32/07 a nadväzujúcich rozhodnutí krajského súdu ako odvolacieho súdu a najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu „*vyplýva jedine to, že sa žalovaný stal vlastníkom predmetného pozemku dňom 29. 11. 1991. Táto skutočnosť nevylučuje tvrdenia sťažovateľa, podľa ktorého sa sťažovateľ stal z titulu vydržania vlastníkom predmetného pozemku dňom 01. 05. 2002.*“.

Záver krajského súdu o tom, že neosvedčil reálnu hrozbu ujmy, ktorú možno odstrániť predbežným opatrením, považuje sťažovateľ za arbitrárny. V tejto súvislosti poukazuje na výklad a aplikáciu § 134 ods. 2 Exekučného poriadku krajským súdom, ktorý je podľa sťažovateľa v rozpore so zmyslom a účelom tohto ustanovenia a tiež v rozpore s rozhodovacou praxou súdov.

Sťažovateľ poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 M Cdo 20/2010, podľa ktorého „*žaloba o vylúčenie veci z exekúcie nebráni predaju tejto veci na dražbe exekútorom*“. Rovnako tak uvádza rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 M Cdo 22/2007, podľa ktorého „*zákaz vykonania exekúcie predajom nehnuteľností možno spájať len s predbežným opatrením, ukladajúcim povinnému zdržať sa prevodu vlastníckeho práva, vydaným v konaní o určovacej žalobe, predmetom ktorej je určenie vlastníckeho práva k exekvovanej veci*“.

Sťažovateľ argumentuje, že zákaz podľa § 134 ods. 2 Exekučného poriadku platí bez ohľadu na to, kto realizuje predaj nehnuteľnosti, a z tohto ustanovenia nevyplýva časové obmedzenie a nemožno z neho vyvodiť záver, aký urobil krajský súd. Predmetný výklad

a aplikácia tohto ustanovenia preto popiera jeho účel, podstatu a zmysel, závery krajského súdu sú „zjavne arbitrárne a logicky z neho ani nevyplývajú“.

Krajský súd napadnutým uznesením z 29. apríla 2014 uznesenie okresného súdu z 28. marca 2014 zmenil tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. V odôvodnení poukázal na uznesenie okresného súdu z 28. marca 2014, ktorým tento nariadil predbežné opatrenie, na obsah odvolania žalovaného, všeobecne na povahu predbežného opatrenia, následne uviedol svoje právne závery v predmetnej veci:

„Odvolací súd je na rozdiel od súdu prvého stupňa toho názoru, že ani v prípade vedenia súdneho konania s predmetom ochrany vlastníckeho práva nie je potrebné vždy zastabilizovať existujúce právne vzťahy, pretože je potrebné si uvedomiť už vyššie uvádzanú skutočnosť, že inštitút predbežného opatrenia je inštitút mimoriadny a výnimočný, prichádzajúci do úvahy až za stavu reálneho ohrozenia osvedčeného nároku navrhovateľa podloženého konkrétnymi skutočnosťami. Intenzita osvedčenia nároku v danom prípade nie je legitímna, a to s ohľadom na výsledok konania o určenie vlastníctva odporcu, ktorého vlastníctvo bolo právoplatne určené rozhodnutím Okresného súdu Bratislava III v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave ako súdu odvolacieho, keď rozhodnutím NS SR došlo i k odmietnutiu dovolania navrhovateľa vo veci. Taktiež nedošlo k osvedčeniu reálnej hrozby ujmy, na odstránenie ktorej ako jediný prostriedok môže slúžiť navrhované predbežné opatrenie, a to vzhľadom na vedenie konania o vylúčenie relevantného pozemku z exekúcie iniciovaného navrhovateľom. Navyše je potrebné uviesť, že ustanovenie § 134 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z. z. nie je pre daný prípad použiteľné, nakoľko dané ustanovenie exekučného poriadku má na mysli nemožnosť výkonu exekúcie na majetok zastabilizovaný už pred začatím exekučného konania, pretože predbežné opatrenie ukladajúce zákaz nakladať s nehnuteľnosťou logicky nemôže smerovať proti povinnému po začatí exekučného konania, keďže v takomto štádiu vývinu právnej situácie predaj nehnuteľnosti realizuje exekútor, t. j. jej predaj nie je výsledkom realizácie vlastníckeho práva vlastníka. V tomto smere odvolací súd jednoznačne prisvedčil odvolacím námietkam odporcu.

Vzhľadom na uvedené po vecnom a právnom zhodnotení relevantných skutočností na základe obsahu spisového materiálu odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého

stupňa podľa § 220 O. s. p. zmenil a rozhodol tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenie pre nedostatočné osvedčenie nároku vo veci samej a pre nelogickosť zákazu nakladať s nehnuteľnosťou odporcovi ako aktuálnemu vlastníkovi v štádiu realizácie exekúcie exekútorom zamietol, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie či zrušenie, pretože nemožno konštatovať, že by odvolací súd nemal vážnejšie pochybnosti o potrebe navrhovanej predbežnej úpravy.“

Ústavný súd konštatuje, že v prvom rade je potrebné zohľadniť, že v prerokúvanom prípade ide o konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. V konaní o takomto návrhu príslušný súd v zásade nevykonáva dokazovanie, vychádza len z tzv. osvedčených skutočností – skutočností, ktoré vyplývajú z tvrdení účastníkov konania v ich podaniach, prípadne zo skutočností, ktoré možno osvedčiť z dôkazov, ktoré účastníci predložili v príslušnom štádiu konania o veci samej. Z odôvodnenia rozhodnutia o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (porovnaj § 76 ods. 4 OSP) musí byť zrejmé, aký bol skutkový základ jeho rozhodnutia, t. j. súhrn relevantných osvedčených skutočností a jeho záver týkajúci sa splnenia zákonných podmienok na nariadenie predbežného opatrenia (najmä § 102 ods. 1, § 74 ods. 1 OSP). Z povahy veci vyplýva, že pôjde o primeranú aplikáciu § 157 ods. 2 OSP týkajúcu sa náležitostí odôvodnenia rozhodnutia, pretože napr. nevyhnutne budú absentovať úvahy o relevantných skutkových okolnostiach a dôkazoch, ktoré ich preukazujú, úvahy o hodnotení dôkazov a dôvody, prečo súd nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia bude takto spravidla stručnejšie, ako rozhodnutie vo veci samej. Napriek tomu je potrebné trvať na tom, aby, hoci kvantitatívne stručnejšie odôvodnenie, malo príslušnú kvalitu – t. j. aby toto odôvodnenie bolo dostatočne individualizované, obsahovalo sumu relevantných osvedčených skutočností a tiež úvah, ktoré umožnia spätne preskúmať záver o tom, či v danom prípade boli splnené zákonné podmienky na nariadenie predbežného opatrenia.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu z 29. apríla 2014 nie je dostatočne

individualizované, obsahuje len minimum osvedčených skutočností a nie sú zrejmé závery, na základe ktorých krajský súd dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na nariadenie predbežného opatrenia. Zo sťažnosti sťažovateľa je zrejmé, že v danom štádiu konania okresnému súdu predložil viaceré podania napr. samotný návrh, vyjadrenie z 8. januára 2013 a predložil tiež viaceré dôkazy. Javí sa, že skutočnosti vyplývajúce z týchto dôkazov mohli byť relevantné pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Sťažovateľ napr. v rozsiahlej argumentácii poukazuje na obsah konania vo veci samej – t. j. určenie vlastníckeho práva k pozemku vydržaním a vzťah tohto konania ku konaniu o určenie vlastníckeho práva žalovaného v konaní Okresného súdu Bratislava III vedenom pod sp. zn. 8 C 32/07. Krajský súd však tieto skutočnosti neuviedol a nijako sa s nimi nevysporiadal. Rovnako tak záver krajského súdu o tom, že predbežné opatrenie nie je jediným prostriedkom nápravy pre sťažovateľa vzhľadom na konanie o vylúčenie veci z exekúcie, sa javí byť v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu – napr. s jeho uznesením sp. zn. 3 M Cdo 20/2010, v ktorom tento dospel k záveru, že súdny exekútor *„môže aj po podaní žaloby o vylúčenie veci z exekúcie v exekúcii pokračovať, vykonávať úkony exekučnej činnosti a realizovať predaj veci na dražbe aj vtedy, ak konanie o vylúčenie veci z exekúcie nebolo právoplatne skončené“*. Na tomto základe sa javí aj záver krajského súdu o tom, že sťažovateľ neosvedčil hrozbu reálnej ujmy, za zjavne neodôvodnený, a tým nepreskúmateľný. Z týchto dôvodov je napadnuté uznesenie krajského súdu z 29. apríla 2014 zjavne neodôvodnené, nepreskúmateľné a tak ústavne neudržateľné.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 4 Co 221/2014 z 29. apríla 2014 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny (bod 1 výroku nálezu).

Nad rámec svojho rozhodnutia ústavný súd uvádza, že námietku krajského súdu v prípise z 12. januára 2015, že sťažnosť smeruje proti najvyššiemu súdu, považuje za neopodstatnenú. Ústavný súd náležitosti sťažnosti vyhodnotil pri jej predbežnom

prerokovaní. Vychádzajúc z odôvodnenia sťažnosti a zo znenia jej petitu, ústavný súd dospel jednoznačne k záveru, že sťažovateľ svojou sťažnosťou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 221/2014 a jeho uznesením z 29. apríla 2014. V tomto rozsahu sťažnosť uznesením č. k. II. ÚS 866/2014-21 z 11. decembra 2014 prijal na ďalšie konanie. Označenie najvyššieho súdu ako odporcu na prvej strane sťažnosti považoval ústavný súd v týchto súvislostiach za zjavnú nesprávnosť, ktorá nebola spôsobilá vyvolať pochybnosť o tom, proti ktorému orgánu smeruje.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Keďže krajský súd uznesením sp. zn. 4 Co 221/2014 z 29. apríla 2014 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušil označené základné právo sťažovateľa podľa ústavy a listiny, ústavný súd zrušil toto rozhodnutie a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Povinnosťou krajského súdu bude riadiť sa právnym názorom ústavného súdu, opäť rozhodnúť o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu o nariadení predbežného opatrenia a svoje rozhodnutie ústavne konformným spôsobom odôvodniť.

Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení. V súlade s § 52 rozhodnutie o vykonateľnosti napadnutého uznesenia zaniká právoplatnosťou tohto nálezu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom (bod 3 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ si uplatnil úhradu trov právneho zastúpenia, ktorých výšku nevyčíslil.

Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľa úhradu trov konania v sume 284,08 €, v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2014 v sume 134 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 8,04 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 284,08 €.

Trovy konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) podľa výroku rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. augusta 2015